

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4049/2020
10.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Деронић, адвокат из ..., против тужене Техничке школе ..., чији је пуномоћник Живота Стојановић, адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1105/19 од 13.03.2020. године, у седници одржаној 10.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против става првог и трећег изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1105/19 од 13.03.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Књажевцу П 390/18 од 31.10.2018. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име нематеријалне штете исплати и то: на име претрпљеног физичког бола 95.000,00 динара, страха 150.000,00 динара, душевних болова због умањења животне активности 80.000,00 динара и наружености 50.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 31.10.2018. године до исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка од 139.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1105/19 од 13.03.2020. године, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда и пресуђено тако што је делимично усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати и то: за претрпљене физичке болове 47.500,00 динара, за претрпљени страх 50.000,00 динара, за претрпљене душевне болове због умањење опште животне активности 40.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због наружености 25.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 31.10.2018. године, па до коначне исплате. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете исплати преко досуђених износа из става првог изреке ове пресуде до тражених износа и то: за претрпљене физичке болове преко досуђених 47.500,00 динара до тражених 95.000,00 динара, за претрпљени страх преко досуђених 50.000,00 динара до тражених 150.000,00 динара, за претрпљене душевне болове због умањене опште животне активности преко досуђених 40.000,00

динара до тражених 80.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због наружености преко досуђених 25.000,00 динара до тражених 50.000,00 динара. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка од 289.940,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Против става првог и трећег изреке правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију из свих законских разлога.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом тужене одређено не указује.

Према чињеничном стању утврђеном по одржаној расправи пред другостепеним судом, тужилац је био ученик техничке школе, када је 18.02.2013. године око 10,55 часова у дворишту тужене задобио тешке телесне повреде од стране ББ из Утврђено је да је у том тренутку започео школски час, али се тужилац није налазио на часу, већ у дворишту школе са неколико другарица када му је изненада пришао ББ (који у том тренутку није био ученик школе) и који је тужиоца напао без икаквог повода, ударивши га два пута песницама у пределу главе, од којих удараца је тужилац пао на леђа, па га је ББ једном шутнуо у пределу главе, којом приликом је тужилац задобио тешку телесну повреду у виду потреса мозга, прелома првог и другог предкутњака горње вилице са леве стране, нагњечење доње вилице, огуљотине врата, нагњечење главе иза левог ува.

Оценом налаза и мишљења вештака специјалисте ортопедије и трауматологије утврђено је да је тужилац услед наведене повреде трпео физичке болове који су након пролазног губитка свести били јаког интензитета до пружања стручне медицинске помоћи и трајали око пола сата, затим је два дана трпео повремене физичке болове средњег интензитета, а потом слабог интензитета до оспособљавања за школу, као и да код тужиоца због прелома два зуба постоји умањена општа животна активност везана за узимање хране и за говор, све док протетика зуба не буде урађена. Оценом налаза и мишљења вештака неуропсихијатра утврђено је да је тужилац осетио примарни страх јаког интензитета, кратког трајања док се није онесвестио, након повратка свести трпео је секундарни страх јаког интензитета 48 дана, па затим средњег интензитета 17 месеци, а који није оставио последице по психу тужиоца. Код тужиоца постоји умањена општа животна активност, због прелома зуба у виду отежаног жвакања и говора, због чега исти трпи душевне болове слабог до средњег интензитета, а такве болове трпи и због наружености која је настала услед прелома зуба, што је уочљиво као дефект, када се смеје. Због наведеног догађаја против ББ вођен је кривични поступак за кривично дело тешка телесна повреда из члана 121. став 1. КЗ и пресудом Основног суда у Зајечару К 451/13 од 18.06.2013. године оглашен је кривим и изречена му је условна осуда, којом је утврђена казна затвора у трајању од 10 месеци, која се неће извршити уколико за време од 2 године од правноснажности пресуде не учини ново кривично дело.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, које је утврдио после расправе одржане на основу овлашћења из члана 383. став 4. ЗПП, на којој су прочитани сви докази изведени пред првостепеним судом и изведени докази саслушања тужиоца и законског заступника – директора тужене, у својству парничних странака, те саслушање вештака специјалисте ортопедије и трауматологије и вештака специјалисте неуропсихијатрије, другостепени суд је закључио да је због наведеног штетног догађаја и повређивања тужилац претрпео нематеријалну штету у виду претрпљених физичких болова, страха и претрпљених душевних болова због умањене опште животне активности и наружености, те да је за штету одговорна тужена, али да постоји и допринос тужиоца, због чега је укинуо првостепену одлуку и делимично усвојио тужбени захтев налазећи да се одговорност тужене школе огледа у томе да тужена није предузела све мере и радње, како би обезбедила физичку заштиту и безбедност тужиоца, као ученика за време боравка у школи, а да је тужилац одговоран јер је повредио Правила понашања у школи јер у време када је повређен био је дужан да буде у учионици и присуствује настави, те да је допринос тужиоца насталом штетном догађају 50%, па је оценом свих околности (интензитет и дужина трајања претрпљених физичких болова, претрпљеног страха, трајне последице, степен умањења животне активности тужиоца и у чему се умањење огледа, наруженост и године старости тужиоца), у складу са чланом 200. став 1. Закона о облигационим односима обавезао тужену да исплати тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете износе ближе одређене у ставу првом изреке, са припадајућом каматом, а преко досуђених до тражених износа захтев тужиоца је одбијен (став други изреке) у складу са одредбом члана 192. ЗОО.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

У конкретном случају, другостепени суд је утврдио да постоји одговорност тужене која се огледа у томе што се штетни догађај одиграо у дворишту школе, чији је ученик био тужилац, а да тужена није предузела све мере и радње како би обезбедила физичку заштиту и безбедност тужиоца као ученика за време боравка у школи у смислу одредбе члана 103. тав 1. тачка 4. Закона о основама система образовања и васпитања и члана 12. став 1. и члана 19. Правилника о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика, донетог од стране тужене који је био на снази у време повређивања, односно пропустила је у смислу наведених прописа да преко свог помоћно-техничког особља врши сталну контролу просторија у школи, па и дворишта и на тај начин обезбеди физичку заштиту и безбедност ученика, а због којих пропусти је и дошло до повређивања тужиоца и настанка нематеријалне штете. Са друге стране по оцени другостепеног суда постоји и допринос тужиоца, будући да није поштовао правила понашања која је донела тужена школа, јер у датом тренутку није био на настави иако је час почео, чиме је у смислу одредбе члана 192. став 1. Закона о облигационим односима, којом је прописано да оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду. Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда правило је побијаном другостепеном пресудом тужена обавезана да накнади тужиоцу нематеријалну штету у досуђеним новчаним износима који су адекватно одмерени у смислу члана 200. ЗОО као правична сатисфакција тужиоцу за његово трпљење по свим видовима те штете, у складу са околностима случаја и циљем коме служи накнада.

И по становишту Врховног касационог суда тужена школа није доказала да је вршила одговарајући надзор над ученицима, као и да је пропустила да преко свог помоћно-техничког особља врши сталну контролу просторија школе па и дворишта, на који начин би да је наведено вршила обезбедила физичку заштиту и безбедност ученика за време остваривања образовно-васпитног рада у згради школе и школском дворишту, а због којих пропусти је и дошло до повређивања тужиоца и због чега постоји основ њене одговорности за штету проузроковану тужиоцу. Наиме, према Упутству о примени правилника о мерама заштите безбедности деце у образовно-васпитним установама, школе су дужне да ангажују школског полицајца, чији задаци између осталог су и непосредно присуство на подручју школе, посебно за време почетка и завршетка наставе, смена, великог одмора и сл., уочавање и откривање понашања и радњи са елементима кривичних дела и прекршаја, као и иницирање предузимања потребних мера према извршиоцима и благовремено уочавање присуства лица која нису ученици школе, асоцијалних понашања у зони школе и предузимање мера на њиховом спречавању и сузбијању. Како тужена током поступка није доказала да је имала ангажовла школског полицајца, а што је била дужна према наведеном упутству, нити је доказала да је дежурни наставник или помоћно-техничко особље, реаговало на адекватан начин предвиђен Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика, односно да је у тренутку када је дошло до напада на тужиоца од стране ББ неко од запослених благовремено реаговао и покушао да их у датом тренутку раздвоји и спречи тучу или уколико то није било могуће, да је одмах обавестио управу школе или надлежне органе који би благовременом интервенцијом могли да спрече тучу, чиме би штета могла бити избегнута или би била мања, стога су неосновани наводи ревизије да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Супротно наводима ревизије другостепени суд је, уз оцену свих релевантних околности из члана 200. Закона о облигационим односима, које су од утицаја на висину правичне накнаде (врсту и тежину повреда, интензитет и трајање физичких болова и страха, душевних болова због умањења животне активности и наружености), правилно утврдио висину правичне новчане накнаде нематеријалне штете која припада тужиоцу за све видове у износима које прихвата и Врховни касациони суд. Одлука је заснована на правилном схватању да постоји тужиочев допринос настанку штете у смислу одредбе члана 192 ЗОО, који је по оцени другостепеног суда 50%.

Правилна је и одлука о трошковима другостепеног поступка јер је донета у сладу са успехом тужиоца у другостепеном поступку.

На основу изложеног, применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић